

Poznání lidské bytosti podle těla, duše a ducha

Osmá přednáška

Dornach, 23. září 1922

GA 347

Rudolf Steiner

Rané substance Země. Želvy, krokodýli. Zvířecí léčivé instinkty. Kyslík a uhlík. Rostliny a lesy. Kontinuální proměna Země. Obří ústřice a jejich životy v zemské pudě. Žížaly. Země v dřívějším stavu. Měsíc jako stimulátor fantazie a sil růstu. Mečnikov s ohledem ke Gothovu Faustu. Měsíc v nitru Země. Výstup a pozdější stav Měsíce. Zachování substancí starého Měsíce v rozmnožování zvířecích a lidských bytostí.

Bude nutné, pánové, pozorovat ještě poněkud blíže věc, o které jsme hovořili. Mohl jsem vám posledně ukázat, co za pozoruhodnou zvířenu obývalo kdysi zemi a jak se tato nanejvýše pozoruhodná zvířena chovala. Mohl jsem vám posledně znovu poukázat na to, že celá Země samo byla kdysi živoucí bytostí.

Hleďte, když pozorujeme všechna tato zvířata, která kdysi žila na Zemi - hovořil jsem vám posledně o ichthyosaurech, o plesiosaurech, o megatheriích, o mořské krávě - když pozorujeme všechna tato zvířata, z nichž existují v různých muzeích ještě zbytky, potom vidíme, že mají jednu zvláštní vlastnost, že jsou totiž většinou zvenčí pokryta jakýmsi šupinovým krunýřem a že mají mohutné, silné přední nohy, tlapy. Takže bychom se samozřejmě na takovém zvířeti nejen mohli procházet - k tomu byla ta zvířata také dost velká - nýbrž že bychom také ovšem mohli tlouci mohutným kladivem, a zvíře by z toho všeho necítilo nic nepříjemného, poněvadž právě bylo pokryté kolem dokola takovým šupinovým krunýřem. V malém zůstaly ovšem dnes z těchto dávných zvířat jen, jako zcela malí trpaslíci, ještě snad želvy nebo krokodýlové. Želvy a krokodýlové jsou, řekl bych, v malém formátu to, čím byla tato zvířata kdysi v obrovské velikosti. Tedy, musíte si představit, že tato dávná zvířata měla takový plášť, skládající se z jednotlivých rohovinových desek.

Nyní si musíme učinit představu o tom, odkud vlastně měla tato zvířata tento rohovinový plášť. Zde musíme studovat dějiny zcela od drobných věcí - řekl bych, ne jako člověka od malička, nýbrž jak se dějiny vyvíjely od drobných věcí.

Pomyslete si, že se pes někde zraní. Zvířata mají pozoruhodné léčivé instinkty. Asi jste již viděli, co dělá pes, když se někde zraní. Má-li pes někde ránu, potom ji nejprve vylíže,

pokryje ji slinami. A potom, když ji pokryje slinami, potom si nejraději lehne na sluníčko, nechá na to svítit slunce. A co se zde děje? Na ráně se tvoří jakýsi strup.

Takže můžeme říci: Je-li

toto zde rána psa,

potom ji pes pokryje

slinami, takže je celý

povrch rány pokryl slinami.

Potom nechává

pes na to svítit slunce

a slunce udělá z toho, co zde působí společně se slinou, tvrdý strup

a v něm se to vyhojí. Pes má tedy zcela pozoruhodný léčivý instinkt.

Ze svého instinktu dělá správnou věc.

Nyní můžeme to, co jsme zde pozorovali, poněkud rozšířit.

Můžeme pozorovat jiný pozoruhodný jev, který nás přivede k tomu,

že se zde naučíme chápat něco takového jako toto léčení rány.

Víte, že vdechujeme vzduch. Vdechujeme vzduch, potom

dostáváme do nitra kyslík. Kyslík se v našem těle šíří. A když se

kyslík šíří v našem těle, zde můžeme žít. Kdybychom nemohli dostávat

kyslík, ihned bychom se udusili. Ale co my za to činíme?

Nejsme právě velmi nevděčnými bytostmi vůči vzduchu, neboť

spojujeme s tímto kyslíkem v sobě uhlík, a zde se z toho stává kyselina

uhličitá, a zde opět vydechujeme. Je to vlastně velmi nevděčné

vůči našemu okolí, protože tím vzduch neustále zamořujeme.

Postaví-li se někdo do kyseliny, tak se také udusí. Co se dělá

v našem nitru z krásného, dobrého vdechovaného vzduchu, to zamořujeme.

Šíříme neustále kolem sebe uhličitý vzduch, v němž by

žádná bytost nemohla žít - ne člověk, ale také žádná žijící bytost

zvířecí.

Tedy vidíte, že zvířecí život spočívá vlastně v podstatě

v tom, že neustále saje do sebe z okolí to, co potřebuje k životu, ale

do okolí vrací smrtící látku. V tom spočívá zvířecí život.

S tímto zvířecím životem by to ale bylo na dnešní Zemi

brzy velice špatné, kdyby se všechny bytosti chovaly tak nepřístojně jako lidé a zvířata. Lidé a zvířata totiž stále zamořují vzduch.

A kdyby se všechny bytosti chovaly tak nepřístojně jako lidé a zvířata, potom by vůbec již dávno na naší Zemi došlo k tomu, že by zde již nic nemohlo žít, potom by byla naše Země dávno velkým hřbitovem. Ale je dobře, že se rostliny tak nepřístojně nechovají. Činí totiž opak. Neboť jako my nasáváme kyslík a vzduch kolem zamořujeme, tak rostliny nasávají kyselinu uhličitou a ponechávají si opět uhlík, a odevzdávají opět kyslík. Takže vlastně jediné tím, že jsou na Zemi rostliny a zejména lesy, může na Zemi existovat život. Kdyby nebyly na Zemi žádné lesy, nebo kdyby jednou velké společnosti - zčásti to již dělají - kdyby ty lesy vykácely, tak by se stal život na Zemi mnohem nezdravějším. To je právě to, že potřebujeme na Zemi lesy. Pokud hledíme jen na dřevo, potom děláme samozřejmě život na Zemi postupně tím, že kácíme lesy, nemožným.

Můžeme tedy říci: Na Zemi je to tak zařízené, že se lidé a zvířata chovají vlastně velmi nepřístojně, neboť vše zamořují a rostliny a lesy, ty to dávají opět všechno do pořádku. Ano, vidíte, tak tomu je na Zemi nyní, ale nebylo tomu tak na Zemi vždy. Musíme si právě plně ujasnit, že se Země změnila, že byla zcela jiná v době, o níž jsem vám mluvit poslední středu. Zde jste nahlédli, že když jdete na procházku, nepotkává vás, jak by se to bylo mohlo stát tehdy, například na Gempenu ichthyosaurus. Tak tomu dnes již není. Ale Země se mění neustále a bude vypadat také v budoucnosti zcela jinak, než vypadá dnes.

Ale co můžeme z toho všeho vidět, co jsme se zde nyní naučili? Můžeme říci: To, co je v člověku, co ze sebe vydává, to ho nemůže zachovat. Musí dostávat něco jiného. Na dnešní Zemi musí dostávat to, co mu dávají rostliny, aby mohl žít. Z toho, co máme ve svém nitru, nemůžeme žít. Pouze z toho, co máme ve svém nitru, nemůžeme žít. To nás ničí. Takže si tedy můžeme zcela jasně postavit před oči: To, co je v nitru člověka užitečné, to nás ničí, když to přichází zvenčí. V nitru, zde bychom byli na tom velmi špatně, kdybychom měli příliš mnoho kyslíku. Ale zvenčí musí neustále kyslík přicházet. Tedy, co je v nitru škodlivé - když to přichází zvenčí, to je užitečné. Co je v nitru užitečné, to je škodlivé, když to přichází zvenčí.

Hleďte, je tak důležité, aby se nahlédlo, že to, co je v nitru užitečné, je škodlivé, když to přichází zvenčí. A co je v nitru škodlivé, to je užitečné, když to přichází zvenčí. Je to tak důležitá věc, že když se to nenahlédne, nerozumí se vůbec ničemu.

Nyní můžeme říci: Víme nyní o současném životě, že musí k nám přicházet zvenčí něco zcela jiného, než máme ve vlastním nitru. Něco zcela jiného musí přicházet zvenčí.

Vraťme se opět zpět do dávných dob, poté co jsme si získali několik pojmů o přítomnosti. Vraťme se opět zpět a přenesme se ve fantazii do doby, kdy se na Zemi procházeli ichthyosauři, zpola chodíce, zpola plávající, kde hopsali na Zemi plesiosauři. Přesuňme se do této doby. Ano, to byla také již doba, které předcházela jiná doba. Nu, jak pak to bylo v této dávné době, která byla na Zemi dříve, než zde byli ichthyosauři a plesiosauři.

Ano, podle těchto zbytků, které jsme obdrželi z této dávné, zcela dávné doby, byla zvířata, která zde existovala, tehdy ještě nemotornější, než ta pozdější. Pro takového plesiosaury, můžete to vidět, když na něho pohlédnete v nějakém muzeu, s jeho obrovskou velikostí, s jeho těžkým šupinatým krunýřem, těžkým jako rytířská zbroj ve středověku, pro takového plesiosaury to bylo již poněkud nepohodlné pohybovat se jeho neohrabanýma nohama, byly to strašně nemotorné bytosti. Tedy nějakí velmi pohybliví chlapíci to nebyli. Ale tyto

neohrabané bytosti měly přece jen ještě něco takového jako nohy, které byly podobné ploutvím, jimiž mohly plavat, jimiž se dokonce mohly něčeho přidržet. Tedy byla to přece již jen - řekl bych - moderní doba. Ale zvířata, která zde existovala dříve, před těmito neobratnými ichthyosauři a plesiosauři, megatherii, zvířata, která existovala dříve, ta byla ještě mnohem neohrabanější, neboť neměla vlastně vůbec mnoho jiného než měkké tělo, v němž bylo pohromadě všechno možné: vpředu trochu něco podobného jako hlava, vzadu dosti dlouhý ocas a na povrchu měla ohromný, ohromný šupinový krunýř. Takže, když jste někdy například viděli ústřici, můžete si myslet, že ústřice je takovým zcela malým trpaslíkem. Má ve svém nitru jen celé slizovité tělo a kolem skořápku.

Nu, představíte-li si skořápku poněkud jinak, šupiny jako u želvy a uvnitř také takové měkké ustricové tělo, potom dostanete přibližně zvířata, která kdysi byla na Zemi, dříve než byli na Zemi ichthyosauři a megatheria. Zde byla Země zcela zahoustlá, ještě mnohem hustší než mléko. Vše, co je dnes venku jako pohoří, bylo rozpuštěné. Byla to tedy zcela zahoustlá věc. Zde uvnitř v této zahoustlé omáčce - celá Země byla strašně zahoustlá omáčka ve světovém prostoru - zde plavala taková obrovská ústřice. Samozřejmě proti takové obrovské ústřici by byla naše celá truhlárna zde ještě trpaslíkem. Byla to taková obrovská ústřice, že kdybychom nakreslili její hřbet, tak by se tam například pohodlně vešla dnešní Francie. Ta nejstarší z těchto zvířat to byli takoví obrovští chlapíci, protože Země také byla ještě obrovsky veliká. Tedy jak řečeno, byla kdysi obrovská zvířata, která se vlastně skládala jen ze slizovité masy a která se také mohla pohybovat jen tak jako ústřice, jenže ústřice musí být v mnohem řidší vodě, a tato slizovitá zvířata, která měla obrovský želví krunýř, plavala v této zahoustlé Zemi.

Vidíte tedy, že Země byla skutečně tak něco podobného, jako když si dnes představíte obrovsky hustou polévku a v ni knedlíky nebo noky. Ale ty noky si musíte představit tak, že na jedné straně jsou zcela hutné, a na druhé straně jsou zcela měkké. Mohli byste z těchto noků jednu stranu oddělit a nadzvednout a dostali byste potom z toho něco jako nějaký klobouk. To druhé, to by bylo zcela měkké, to byste mohli jíst. To bylo u těchto zvířat mnohem měkčí než to, v čem plavala, než tato zahoustlá Země. Proto tomu bylo u těchto zvířat také tak, jak si to dnes zachovala jen jistá zcela malá zvířata. Viděli jste již někdy lézt hlemýžďe. Když tito hlemýžďi lezou, potom můžete sledovat stopu těchto hlemýžďů, je zcela plná tohoto slizu. To jste již nejspíše viděli. Ten sliz nechává hlemýžď za sebou. Sliz, který dnes Slunce vysušuje. Dnes mnoho neznamena. Ale pomyslete, v dávných dobách, kdy Země nebyla tak pevná, zde zanechávala tato zvířata v zahoustlé zemní polévce také tento sliz, a ten se mísil s touto zahoustlou zemní polévkou. Takže tato zvířata byla neustále v této husté zemní polévce velmi užitečná.

Dnes se mohou takové věci sledovat nanejvýš ve zcela malých stopách, jdete-li cestou a předtím přšlo. Zvláště také zde u Goetheana to můžete pozorovat: Potom vylézají dešťovky. To jste jistě již viděli, ve zvláště deštivých dobách všude vylézají dešťovky. Kde jsou dešťovky jinak? Jinak jsou v zemi, lezou v zemi, dělají si takové díry, kudy prolézají. Hled'te, kdyby nebylo těchto dešťovek, potom by byla naše pole mnohem méně úrodná. Neboť to, co tyto dešťovky v zemi zanechávají, to činí ornici úrodnou. Nesmíme si právě představovat, že je v přírodě něco nepotřebné.

A tak tomu bylo v těchto dávných dobách u těchto obrovských ústřic. Ty oddělovaly v zemní polévce neustále to, co ze sebe vydávaly jako sliz. Tím tuto zemní polévku stále a stále oživovaly.

Dějiny jsou takové, že když si nyní v dnešní zemi představíte hlemýžďe a dešťovky - ano, zde mohou hlemýžďi a dešťovky ještě tak mnoho z toho, co vylučují, do ní přimíchávat, v dnešní zemi to však zase odumírá. Lze zcela dobře použít, co dešťovky v ornici dávají. V jistém smyslu lze dokonce u ornice dobře použít toho, co dávají jako mrvu hlemýžďi. A nejen na ornici, nýbrž v lukách je to, co je na zemi, když se do ní noří hlemýžďí sliz, velmi, velmi dobrým hnojivém. Ale hleďte, nestává se živým to, co zde zanechávají dnešní zvířata. Jako v době, o níž nyní hovořím, kdy tyto obrovské ústřice odkládaly do zemní polévky své produkty, zde bylo něco skutečně velmi pozoruhodného. Zde tomu bylo totiž následovně: Pomyslete si - dnes se také ještě něco takového stává, není-liž pravda, oplodnění, to se neděje u jistých nižších zvířat, dokonce se to neděje u poměrně vysokých zvířat tak, jak se to děje u zvířat vyšších a u člověka, nýbrž oplodnění nastává - řekněme u jistých zvířat podobných rybám nebo dokonce podobných obojživelníkům nebo ropuchám tak, že jsou kladena vejce. Někam jsou nakladena, takže leží někde hromádka vajíček, které samička nakladla, a sameček nechá potom svou semennou tekutinu jednoduše na to padat, mimo samičku, a zde jsou teprve vejce oplodněna, mimo samičku. To se dnes také ještě děje. Takže lze tedy říci: Samička naklade někde vejce a jde pryč. Sameček nachází tato vejce, oplodní je, jde také pryč. Oplodnění se děje tedy zevně. Jen se nemůže nic z toho uskutečnit, nesvítí-li na tato oplodněná vejce Slunce. Nesvítí-li na to Slunce, potom odumřou. Ale svítí-li na tato oplodněná vajíčka Slunce, potom se z toho stávají nová zvířata. To se děje ještě dnes.

V době, když tyto obrovské ústřice plavaly sem a tam v zemní polévce, zde působil tento sliz, když vnikl do země, tak se ze země samé opět vždy vyvíjela zase taková obrovská zvířata. Stará zvířata umírala, ale ze země samé se vyvíjela zvířata nová. Země rodila neustále sama taková nanejvýš neobratná, ale obrovská zvířata. Tedy tato Země byla taková, že byla sama oplodňována tím, co tato zvířata vylučovala. Takže si tedy můžete představit: Kdysi existoval život Země, Země byla zcela živoucí bytostí. Ale život musel být udržován tím, že zde nahoře tato zvířata vylučovala sliz. Kdyby existovala pouze tato zahoustrlá zemní polévka, tak by tato tlustá zvířata také brzy vymřela. Tato zvířata vylučovala sliz a tím byl život Země neustále udržován, takže Země neustále ze sebe vydávala taková zvířata. Ta oplodňovala potom opět Zemi samu a tato mohla nyní ze sebe opět dávat vyrůstat takovým zvířatům.

Ale tato zvířata zde, ta by nemohla tento sliz vylučovat, kdyby zde nebylo něco jiného. Hleďte, Země byla strašně zahoustrlou polévkou. Ale řekl jsem vám: Sliz zvířat byl mnohem řidší než tato zemská polévka, mnohem řidší. Odkud pak to přišlo, že ta zvířata mohla mít tak řídký sliz? Ano, bylo by' bývalo zcela nemožné, aby zvířata mohla mít sliz řidší než Země vůbec. Země byla také kaší, slizem, ale zcela hustým, stále vznikaly tyto řidší slizovité chuchvalce. Čím vznikaly?

Hleďte, máte-li jen sklenici vody a v ní nějakou tekutinu, vodu, v níž je rozpuštěna sůl, tak se může stát, že se zde sůl vysráží a padá dolů, hromadí se jako usazenina dole na dně, ale potom je voda řidší. Teprve, když se sůl rozpustila, byla voda hustá. Nyní se stala voda řidší, protože sůl je venku. Tedy máte pozdější řidší vodu nahoře a dole mnohem hustší slanou vodu. A kdybych to učinil, tak by samozřejmě celá slaná voda jednoduše vytekla, a ten děj by se nevytvořil. Ale u těchto dávných zvířat, zde tomu bylo tak, že se to obrátilo. Zde byla zahoustrlá země, zde se vytvořilo něco, nahoře šupinový krunýř a dole, dále dole sliz. Čím byl tento šupinový krunýř? Nebyl ničím jiným, než tím, co se vyloučilo ze zahoustrlé zemní masy. Právě tak, jako se sůl vylučuje z vody dolů, tak se tato zahoustrlá, zcela hustá masa, která potom tvořila šupinatý krunýř jako u želvy, vylučovala z toho, co byla zahoustrlá zemní masa, ale nahoru, takže to, co bylo řidší, zůstalo dole. Tak se potom mohla tato obrácená sklenice, nebo hlava, pozvednout z vody. Jenže sůl přišla nahoru. A copak se stalo s tou solí?

Ano, nyní se vraťme k tomu, co dělá pes, má-li nějakou ránu. Má-li pes nějakou ránu, řekli jsme, tak ji vylíže, potom na to nechá svítit sluníčko, pak se to zhušťuje, pak usmrcuje to, co je tu v té ráně. Jinak by přišly bakterie a rána by se zvětšila, a celý pes by zahynul. Hled'te, zde se tvoří strup, strup z toho, co je uvnitř - co pes nanese na ránu, je něčím vnitřním, svítí-li na to Slunce, tak se sliz teplem zhušťuje.

Právě tak tomu bylo u těch zvířat v těchto dávných dobách. Zde zářilo Slunce na tato tlustá zvířata, a tím, že Slunce na to zářilo, vznikla na jednotlivých místech taková zhuštění, jaká vznikají u psa na ráně. To byly obaly. A pod tím byla, protože se tvořilo zhuštění, řidší slizovitá masa. A tak vznikly tyto obrovské ústřice. Ale tyto obrovské ústřice by se nemohly vůbec vytvořit, kdyby Slunce nesvítilo. Bylo by to zcela nemožné. Tedy máme nyní zde pozoruhodnou věc, že máme Zemi (chci to nyní nakreslit zcela malé) na Zemi svítí ve dne Slunce, a Slunce vyzvedává ze Země tyto obrovské ústřice.

Můžeme tedy říci: Byla kdysi doba, kdy Země byla hustou polévkou a tím, že byla zvenčí ozařována Sluncem, vytvářela se taková zvířata.

Ale to vše by tehdy nebylo nic platné, aby také mohla být nyní Země oplodněna, kdyby tato zvířata nezanechávala svůj řídký sliz při svém plavání touto polévkou. To by nebylo nic platné. Ano, Země tedy musela být přece ještě něčím jiným ve svém nitru. Musela být tak trochu podobná jakémusi vejci. Jen tím mohla být oplodněna.

Zde musíme již studovat, jakpak je tomu s takovým vejcem. že může být oplodněno. Neboť přijdeme k tomu zemskému stavu, kdy zde byla hustá zemská polévka. Bytosti, které mohly oplodňovat, tedy řekl bych bytosti mužské, ty jsme v této dávné době našli, ale kdyby měla být Země všeobecně bytostí ženskou - to jsme již nenašli, to musíme nyní hledat. Musíme přijít na to, jakpak mohla být Země kdysi takovým obrovským vejcem.

Hled'te, chceme-li na něco takového přijít, zde již to znamená pozorovat poněkud svět. A zde vás nyní budu muset nejprve paradoxně upozornit na zcela jinou oblast, upozornit na něco, co dnes sice také existuje, ale skutečně - řekl bych - v tak zředěném stavu, že četní lidé již mnoho z toho ve svém vědomí nepozorují. Ale není to skutečně pouze z jakéhosi tajnůstkářství, že básníci, chtějí-li líčit zamilované páry, vývoj lásky, nechávají potom ty zamilované procházet se v měsíčním svitu. Měsíční svit má něco, co působí mimořádným způsobem na fantazii člověka.

Domníváte se snad, že to k tomu nepatří. Ale patří to k tomu, měsíční svit, dává vznikat fantazii člověka. A vidíte, to je již něčím zcela pozoruhodným, že měsíční svit podporuje v člověku fantazii. Když lidé, kteří jsou v současné době učenici, mají mnohdy takové záchvaty chytrosti, zde přicházejí často na zcela roztomilé věci.

Tak existoval před nějakou dobou v Paříži učenec, který si řekl: Všemi léky, které nyní máme v medicíně, může se u člověka pořídít tak strašně málo, skutečně, je to zcela pozoruhodné, že na to pařížský učenec konečně přišel! Chceme-li lidi učinit zdravějšími, mohlo by se činit něco jiného. A divte se, pánové: Učenec v Paříži, ten poradil lidem, že mají velmi mnoho číst Goethova „Fausta“, zde z toho budou zdravější, než když přijímají všechen ten krám, kterým je podněcován jen rozum, protože Goethův „Faust“ podněcuje fantazii, a fantazie je zdravá. Dokonce materialistický učenec shledal tedy to čtení Goethova „Fausta“ tak dobrým, protože podněcuje fantazii, že řekl: Dnešní lidé, ti jsou tak chytří, ti namáhají jen rozum, ale rozum činí člověka vlastně nemocným, ale kdyby lidé četli „Fausta“ a vžívali by se do všech těch obrazů, které jsou ve „Faustovi“, byli by mnohem zdravější.

Tedy ten učenec chtěl, aby se lidé trochu pronikali zdravou silou růstu. Lidé by se měli poněkud pronikat zdravou silou růstu! Ano, to byl jednou světlý okamžik, jakých má dnešní věda velmi málo. To je zdravé, poněvadž to člověka podněcuje k tomu, aby lépe trávil. Skutečně. Je vsutku pravdou: Člověk tráví lépe, když studuje Goethova „Fausta“, než když studuje všechna učená díla. Zde si člověk kazí žaludek. Goethovým „Faustem“ se stává žaludek stále zdravějším a zdravějším, ale také jiné orgány. A čím to je? Nu, protože Goethův „Faust“ pochází z fantazie, nikoli z obyčejného rozumu.

Pomyslete si, když se člověk dá podněcovat Měsícem, potom se podněcuje fantazie. Jsou tedy v člověku Měsícem podněcovány síly růstu. Ale dnes tomu tak bývá velmi malou měrou, není-liž pravda, člověk se cítí tak trochu vnitřně prohrátým, cítí vnitřně podníceny své síly rustu, když se prochází při Měsíci. To je již pravdou. Ale to nepřichází mnoho v úvahu.

Ale Měsíc souvisí přece se vším, co u člověka znamená život. Mohu vám uvést malou skutečnost, která zevně silně ukazuje, jak Měsíc souvisí se životem. Hled'te, dnes, kdy se například upozorňuje na četné věci, které lidé dříve věděli - vzpomeňte si například na to, co jsem vám řekl o římské Janusově hlavě s dvěma obličejí, zde si budete moci pomyslet, že lidé dříve více věděli než dnes, i když nebyli „chytřejšími“, ale věděli více - není-liž pravda, dnes, kdy je chytrostí lidí pohřbeno vše, co lidé kdysi věděli, dnes se přece říká: Nuže, lidské dítě je nošeno po dobu devíti měsíců. Ale medicína, která namnoze ještě tak jak uchovala latinskou řeč, uchovala také dávné představy - dnešní lékaři nechtějí dále již nic z toho vědět, ale jsou namnoze ještě zde, tyto staré představy - tato medicína říká: Dítě je nošeno 10 měsíců. Jak to přijde?

Nu, když si vypočítáte: Lunární měsíc má asi 28 dní, $10 \times 28 = 280$ dní. Měsíc, jak jej máme dnes, počítáno po třiceti dnech, když to vezmete devětkrát, tak máte přibližně totéž 270 dní.

To znamená: Těch devět měsíců, které dnes máme, je deset měsíců lunárních. Je to stejná doba. Dříve se hodně počítalo podle měsíců lunárních, když se hovořilo o době nošení dítěte v mateřském těle. Jak to vzniklo? Protože se ještě vědělo, že vývoj dítěte v mateřském těle souvisí s Měsícem. Souvisí s Měsícem. Kdysi se právě vědělo a může se to dnes opět konstatovat anthroposofickými studii, že je to Měsíc, který v člověku způsobuje, že se může vůbec dítě vyvíjet jako živoucí bytost. Ale tento Měsíc, ten působí jen na ženské bytosti v říši lidské a zvířecí, protože jsou k tomu uzpůsobené. Na Zemi Měsíc dnes již nepůsobí. Zde nevytváří dnes již žádná vejce. A přesto, když věc řádně studujeme, přicházíme na to, že nejen je podněcována v jemném smyslu fantazie a tím naše síly růstu a my přicházíme do vnitřního pohybu - když se procházíme při měsíčku, působí měsíc v nás oživujícím - ale působí v lidském a zvířecím ženském těle tak, že vůbec dítě a zvíře opatřuje silami růstu.

Ano, Měsíc, který zde září s nebe, ten nezpůsobuje, že Země sama může růst, neboť Země je dnes příliš silně odumřelá. Tedy musela být kdysi tato Země, která mohla být oplodňována, živoucnější.

A nyní si vzpomeňte, že jsem Vám řekl, že to, co je v nitru člověka, když to přichází zvenčí, je škodlivé. Tedy Měsíc, který dnes září na Zemi dolu, ten již nemůže vyvolávat žádný život. Proč? Protože jeho záření přichází zvenčí. Právě tak, jako když přichází zvenčí vzduch, který jsme sami ze sebe vydechli, nemůže nás již vnitřně oživovat. Dnes tedy nemůže Měsíc zde nahore již nic učinit se Zemí samotnou. Dnes může Měsíc činit jen něco ve zvířecím a lidském těle, protože je to chráněno.

Ale kde musel Měsíc kdysi být, aby mohl učinit samotnou Zemi živou bytostí? Mimo Zemi ji nemůže učinit živou bytostí. Měsíc musel být v Zemi! Právě tak, jako kyselina uhličitá, když je venku, nemůže nás již oživovat, nýbrž musí být uvnitř, musí se sama uvnitř živoucně vyvíjet, tak musel být kdysi měsíční svit nikoli venku, nýbrž uvnitř Země.

Tedy si představte: Tehdy, když existovaly tyto bytosti, zde nebyl Měsíc vůbec mimo Zemi, nýbrž byl v ní, a byl rozpuštěn v té zahoustlé polévce. Nebyl vůbec ještě ohraničen, nýbrž byl uvnitř jako ještě zahoustlejší kousek. Zde mohl činit celou Zemi jakýmsi vejcem. Přijdeme právě na to, že Měsíc, který dnes ještě působí na fantazii a na ženská oplodněná těla, že ten Měsíc, který je dnes nahoře na nebi, byl kdysi uvnitř v Zemi.

Potom musel ale jednou vystoupit ven. A zde dospíváme právě k tomu nesmírně důležitému okamžiku ve vývoji Země: Měsíc, který je dnes stále venku, ten byl dříve v nitru Země. Země jej vyloučila. Dnes Měsíc obklopuje Zemi zvenčí.

Studujeme-li celé zemské těleso, tak dospíváme přitom k něčemu pozoruhodnému. Není-liž pravda, když studujeme zemské těleso, tak máme vlastně zemské těleso skládající se z vody, a zde v této vodě plavou kontinenty, masy Země, jako zde kdysi plavala tato obrovská zvířata, Evropa, Afrika, Asie plavou ve vodě, jako kdysi ta obrovská zvířata plavala v zemské polévce, v té husté zemské polévce. A když studujeme, jak to vyhlíží - víte, že to nevyhlíží stejně - potom můžeme dnes ještě stále vidět na vyhloubení Země a na zářezích kontinentu, že Měsíc kdysi vylétl tam, kde je dnes Atlantický oceán. Měsíc byl kdysi v Zemi, vylétl ven. Venku teprve ztvrdl.

Nyní máme to, co zde je. Hledíme nyní zpět na dávný stav Země, zde měla Země ještě svůj Měsíc ve svém těle. Měsíc činil Zemi svou substancí matkou a otcovská substance, ta byla vyvolávána Sluncem, protože Slunce neustále vytvářelo takové slizovité chuchvalce, které ji zvenčí obklopovaly hustým rohovinovým pláštěm. To způsobovalo sluneční záření. A tyto slizovité plovoucí chuchvalce, ty oplodňovaly neustále to, co bylo v zemské polévce, a co bylo udržováno při životě Měsícem. Takže Země byla obrovským vejcem a byla neustále oplodňována tím, co způsobovalo Slunce.

Kdyby tyto děje takto pokračovaly, tak by nastal na Zemi velmi bezútěšný stav. Zde by byl Měsíc vyletěl ven. Země by se stala neplodnou a nakonec by přece bylo všechno zemřelo. Copak zde bylo způsobeno? Zde se sice vylétnutím Měsíce způsobilo, že Země odumřela, ale něco z dávného oplodňování se přece zachovalo v mateřském těle zvířecím a lidským. Dříve vůbec nebylo rození takovým způsobem, jakým je dnes, není-liž pravda. Právě tak jako když zaděláváme dnes na nový bochník chleba, bereme něco ze starého zákvasu a přidáváme to do toho, tak zůstalo ještě něco z dávné substance, která se vzala z Měsíce, v ženských a samičích tělech, takže to může být oplodněno. Co se zde uvnitř oplodňuje, to, co se stává vnitřně vejcem, to je jen napodobenina dávného vejce Země. Takže není divu, že když vzniká dítě, zde ještě uvnitř straší měsíční děje, že se dokonce doba, když je dítě nošeno, řídí podle Měsíce.

Není-liž pravda, syn barona se také musí chovat podle toho, co zdědil po svém otci. To musí také oplodněné vejce, které vlastně pochází z dávné měsíční polévky. Musí se ještě dnes řídit podle Měsíce, neboť od toho se to zdědilo.

Vůbec se v dávnějších dobách vědělo o těchto věcech mnohem více. Podám vám ještě jednu důvody proč. V dávnějších dobách se vědělo o těchto věcech mnohem více a říkalo se: Sol, die Sonne, Slunce, to je mužské. Dělá přece také to, co je mužské. Ještě v latině je tomu tak.

Sol, die Sonne, Slunce, to je mužské. Luna, der Mond, Měsíc, to je ženské. V latině je to slovo ženské. Sol, slunečno, oplodňuje Lunu, ženskost.

V německé řeči je to úplně obráceně, zde se říká die Sonne, ta Slunce a Der Mond, ten Měsíc, kdežto ve skutečnosti Slunce (die Sonne) přece představuje mužskost a Měsíc ženskost (der Mond). Tak se to popletlo. Museli bychom vlastně, když v němčině mluvíme správně, říkat „der Sonne (ten Slunce)“ a „die Mond (ta Měsíc)“.

Ale již dávný latiník říkal - toto je jen označení, jímž chci dnešní pozorování uzavřít, chtěl jsem vám zde jen podat něco, co příště bude před námi stát mnohem zřetelněji - dávný latiník říkal: Nejprve máme takovýto Měsíc (kresba), potom Měsíc stále přibývá, stává se takovýmto a pak se stává úplným, potom zase ubývá.

Nyní vidíte, bereme-

li tato slova v románských

jazycích, například

ve francouzštině,

tak můžeme toto zde

(kresba) ubývající měsíční

srpek učinit jakýmsi C,

a toto zde přibývající Měsíc,

jakýmsi D, potom ale

vychází u C croitre = dorůstat, ale zde právě Měsíc ubývá, zde

Měsíc nedorůstá, když dělá C! Naproti tomu Decroitre = couvat.

Takže když hledíme na nebe, Měsíc nám říká: „Dorůstám“, když

vlastně couvá a naopak. Z toho vzniklo přísloví: Měsíc je lhářem.

Obelhává člověka.

Ale to má ještě hlubší význam. Lidé se pozvolna styděli

mluvit o měsíčnosti, protože měsíčnost souvisí se vznikem člověka.

Pozvolna se to stávalo něčím, o čem se nemluvalo. A lidé ztratili

možnost vůbec o měsíčnosti mluvit správným způsobem. Proto se

stal Měsíc také lhářem. Když se na něj lidé podívali, neříkal již pro

lidi to, s čím lidé souvisí. Lékaři si postupně odvykali hovořit o tom, že dítě setrvává v těle matky deset lunárních měsíců, a hovořili o devíti měsících slunečních, které jsou potom přibližně stejnou do-

bou. Ve skutečnosti je to deset měsíců lunárních, nikoli devět měsíců slunečních. To právě souvisí s Měsícem a pochází z toho, že Země kdysi nosila ve svém břichu, v sobě, Měsíc a sama Měsíc porodila a vyhodila do světového prostoru.

Nyní pomyslete: Ano, v podstatě vám nevyprávím nic jiného, než co vám dnes vypravuje někdo, když hovoří o dávném světovém životě, o takové nějaké páře, z níž se zase oddělila Země, a ze Země vystoupil Měsíc. Ale to vše je myšleno mechanicky! To vše je materialistické! Z nějaké páry by se nikdy nemohlo stát něco živého, ať ji vyproudí jakkoli mnoho. Ale to, co jsem vám vyprávěl, není dávná pára. Mohu vyrobit v kotli jakkoli mnoho páry a nechat něco od toho oddělit... Ale to, co vám vyprávím, uvádí vás k jakési skutečnosti. A to je skutečnost, nikoli ona pára, od níž se měl oddělit Jupiter a Země, a když Země byla ještě stejná jako Jupiter, zde vyvrhla ven Měsíc. Ale skutečný Měsíc souvisí právě s celým růstem a dokonce s rozplozováním člověka, jak řečeno, a Země měla kdysi v sobě svou vlastní sílu rozplozovací, byla Zemí mateřskou, a byla oplodňována zvířaty, která zde byla nahoře se svými schránkami, a slunečním zářením. Měsíční síla v Zemi byla oplodňována sluneční září. Ano, zde vidíte, jak pozvolna vystupujeme ze Země do světového prostoru.

Mám samozřejmě poněkud velké požadavky na vaši pozornost, ale vidíte, že se člověk z toho naučí něčemu skutečnému!